

MARIJA GRAČAKOVIĆ

Marija Kovač
„MOJ ZAJIK DIŠI“**Corrlin, Pula, 2007.**

SAČUVANA ZRNCA LJEPOTE I LJUBAVI

*„Tako rabeć svoj čakavski zajik, stavljan na hartu
svoje domišljani i čitani o onon ča me va ton času obajme.“*

MARIJA KOVAČ

Ući u pjesničku riječ, zaroniti u njezine dubine, slično je traganju za najdubljim istinama života i svijeta. Svaki ulazak u te dubine otkriva nam nešto novo, potiče na dublja istraživanja ljepote i podrijetla riječi, neotkrivenih predjela nas samih. Ako je pjesnička riječ iskazana zavičajnim govorom našega djetinjstva i mladosti, onda poniranju u istinske dubine duha nema kraja.

Marija Kovač zaputila se u pustolovinu poetskog vraćanja korijenima zavičajnoga govora vraćajući izvorni sjaj i značenje riječima griško-belgradske čakavštine svojega djetinjstva, svjesna da pučki izraz treba drugačije slagati da bi bio umjetnički. I tako slaže biser do bisera domaćih riječi, ukrašava svoje stihove sačuvanim zrcima ljepote.

Tako nam, nakon poduže pauze, podaruje svoju treću knjigu čakavske poezije („Ostari s manun“, 1998.; „Črljeno okašće“, 1999.) „Moj zajik diši“. Ovih sedam godina ne znače stvaralačku pauzu, jer je u međuvremenu objavljivala u časopisima i zajedničkim zbirkama poezije. U ovoj najnovijoj knjizi riječi su u tom „zajiku“ iste čakavske: u boji zvuka, u mirisu, u neuhvatljivom treptaju koji nas, čitajući ih, obuzima.

Pjesme su podijeljene u tri tematske cjeline:

Moj zajik diši – cjelina je naslovljena prema istoimenoj pjesmi u kojoj uočavamo odmjerjenost u riječima, preciznost u slikovitosti.

*„Moj zajik diši
na gromače i zidi stari
još nigda udelani.“*

Ovdje je sve svedeno na vrlo precizno i suzdržano kazivanje, a opet svaki stih nosi u sebi puninu iskaza. Sve trepti uznemireno životom, toplinom izvorne čakavske riječi i boja čudno ozvučene tišine.

Pavučić

Ova je cjelina također naslovljena prema istoimenoj, usuđujem se reći, antologijskoj pjesmi bogato razgranatog izraza u kojem je svaka riječ na mjestu, sve je svedeno na vrlo prirodno kazivanje, a svaki stih nosi u sebi puninu u kojoj se smjenjuju dva diskretno suprotstavljena svijeta: svijet rada i stvaranja, preciznog odricanja i radosti u postignutom, utjelovljen u „pavučiću“ koji je „od jutra do mraka“ gradio kuću:

*„Čas livo, čas desno
čas gori čas doli
miril kantuni
visinu i širinu“*

da bi na kraju dana ovom marljivom, bio suprotstavljen: svijet stradanja i žrtve, a njega predstavlja „hantava mušica“ koju je „pavučić“ u svoju novu kuću-mrežu „za vičiru uhitil“.

Ocu sini mojih

Ove su pjesme teške od bolne smirenosti, duboke misaonosti i patnje. One su razglednica srca, šetnja kroz život, čista lirska tkiva nastala iz bolne pomirenosti i tišine koju u sebi nosi umorna i klonula duša. Snaga riječi i snaga ljudske nesreće vode nas u izranjani i složeni svijet plovidbe tamnim i nemirnim morem nespokoja, doziva da „zizajuće praznini“ zauvijek nestanu.

U cjelini gledano zbirka je sva u znaku ljubavi: prema domaćoj riječi, malim običnim stvarima, voljenom čovjeku... Karakterizira je: punina iskaza,

staloženost, iskustvo, zrelost, bogatstvo riječi. U odnosu na prethodne knjige riječ je postala prodornija, gušća, napregnuta iznutra. Tako je ova poezija tematikom i iskazom prerasla granice koje joj je postavio govor regije.

Zbog čistog pjesničkog doživljaja, zbog iskrenosti koja zrači iz stihova ove zbirke, zbog nadahnuća koje nas ispunjava zanosom i sjetom, vraćamo se stihovima Marije Kovač onom istom ljubavlju kojom ih je ona stvarala.

